

CHEMIA i BIZNES

CHEMIA ■ TWORZYWA ■ BUDOWNICTWO

nr 3/2020 (60)

www.chemiaibiznes.com.pl

Cena 35 zł (w tym 8% VAT)

ISSN: 2081-6618

CO DALEJ Z RYNKIEM
sody kalcynowanej?

PRODUCENCI TWORZYW
sztucznych: pierwszy
kwartał na minusie

EKOLOGIA NA DOBRE
zagościła
w chemii budowlanej

PANDEMIA,
czyli **bardzo dużo**
znaków zapytania

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

*może ponieść straty, **ale się obroni***

Koronawirus
zaatakował
polską chemię

AKREDYTACJA SŁUŻY BUDOWANIU I UMACNIANIU ZAUFANIA DO WYNIKÓW WZORCOWAŃ, BADAŃ I INSPEKCJI, CERTYFIKOWANYCH WYROBÓW I USŁUG, KWALIFIKACJI CERTYFIKOWANYCH OSÓB ORAZ CERTYFIKOWANYCH SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA

Zaufanie potwierdzone akredytacją

Akredytacja jest obiektywnym dowodem na to, że organizacje działają zgodnie z najlepszą praktyką, a także stanowi istotny argument przy wyborze dostawców na rynku krajowym i międzynarodowym. Podnosi wiarygodność wyników certyfikacji wyrobów, wpływa na wysoką jakość wyrobów i usług oraz kompetencji personelu, jest niezbędnym narzędziem w procesie podejmowania decyzji – rzecz jasna także w przemyśle chemicznym.

Czym jest akredytacja?

Słowo akredytacja pochodzi od łacińskiego *accredito*, co oznacza zawierzać, zaufać. W tym właśnie tkwi sedno funkcjonowania akredytacji.

Akredytacja jest częścią ogólnego systemu, obejmującego ocenę zgodności i nadzór rynku. Jest to atestacja prowadzona przez stronę trzecią, służąca formalnemu wykazaniu kompetencji jednostki oceniającej zgodność do wykonywania określonych zadań w obszarze oceny zgodności. Natomiast ocena zgodności oznacza proces wykazujący, czy zostały spełnione określone wymagania odnoszące się do produktu, procesu, usługi, systemu, osoby albo jednostki.

Szczególna wartość akredytacji polega na tym, że stanowi ona wiarygodne potwierdzenie technicznych kompetencji jednostek do przeprowadzania oceny zgodności z wymaganiami, dla szeroko rozumianych produktów (towarów i usług). Akredytacja służy budowaniu i umacnianiu zaufania do wyników działalności akredytowanych jednostek, tj. badań, wzorcowań, inspekcji czy certyfikacji. Zasady i wymagania stosowane w akredytacji są ujęte w międzynarodowych normach i wytycznych, które odnoszą się zarówno do jednostek akredytujących, jak i do podlegających akredytacji jednostek oceniających zgodność. Udzielenie akredytacji oznacza, że akredytowane podmioty zostały ocenione w odniesieniu do tych norm i spełniają wszystkie mające zastosowanie wymagania.

W Europie, oprócz ogólnościowych regulacji normatywnych, akredytacja posiada dodatkowo ustalone ramy prawne. Po ustanowieniu prawne dotyczące akredytacji

zostały określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z 9 lipca 2008 r. Chodzi przede wszystkim o zapewnienie, że znajdujące się w obrocie produkty spełniają wysokie wymagania w zakresie ochrony interesów publicznych, takich jak zdrowie i bezpieczeństwo w miejscu pracy, ochrona konsumentów, ochrona środowiska i bezpieczeństwa publicznego.

Akredytacja w Polsce

Akredytacja ma również dostarczać autorytatywnego potwierdzenia kompetencji jednostki do wykonywania działalności z zakresu oceny zgodności, dlatego każde państwo w Europie wyznacza jedną krajową jednostkę akredytującą działającą w imieniu władzy publicznej. W Polsce jednostką taką jest Polskie Centrum Akredytacji, które powstało 1 stycznia 2001 r. Pierwszy certyfikat akredytacji w Polsce został przyznany laboratorium badawczemu w 1992 r. Pierwsza jednostka certyfikująca otrzymała certyfikat w 1993 r., a laboratorium wzorcujące w 1997 r.

Ramy prawne dla akredytacji w Polsce, poza wspomnianym wcześniej Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 765/2008, tworzy ustawa z 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. Oprócz wymagań określonych w przepisach prawa, wszystkie jednostki akredytujące w Europie muszą spełniać wymagania normy ISO/IEC 17011, obowiązujące jednostki akredytujące.

Istotnym jest również, żeby krajowa jednostka akredytująca była sygnatariuszem wielostronnych porozumień (MLA/MRA – Multilateral Agreements) w ramach EA (Eu-

ropean co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum), ILAC (International Laboratory Accreditation Co-operation), co daje podstawę do uznawania wyników jednostek przez nią akredytowanych na arenie międzynarodowej. Aby takie porozumienia mogły być zawarte, jednostka akredytująca musi spełniać mające zastosowanie wymagania przepisów prawa, wymagania normy ISO/IEC 17011 oraz specyficzne wymagania określone przez EA, IAF i ILAC.

Korzyści wynikające z posiadania akredytacji

System akredytacji jest generalnie systemem dobrowolnym, jednakże w wielu obszarach, np. regulowanych przepisami prawa, uzyskanie akredytacji jest warunkiem prowadzenia działań w obszarze oceny zgodności. Niezależnie od tego, czy akredytacja jest dobrowolna, czy wymagana przez określone postanowienia, istotnym aspektem są korzyści wynikające z posiadania akredytacji. Dla jednostek oceniających zgodność, posiadających akredytację, liczy się fakt, że certyfikaty, sprawozdania z badań, świadectwa wzorcowania i raporty z kontroli wydawane w zakresie udzielonej akredytacji są powszechnie uznawane w systemach oceny zgodności w krajach będących sygnatariuszami wcześniej wspomnianych porozumień (MLA i MRA).

Akredytacja jest obiektywnym dowodem, że akredytowane jednostki działają zgodnie z najlepszą praktyką i stanowi istotny argument przy wyborze dostawców na rynku krajowym i międzynarodowym. Dla rządu akredytacja jest mechanizmem wykorzystywanym do budowania zaufania pu-

blicznego w odniesieniu do działań i wyników, istotnych z punktu widzenia wpływu na zdrowie, bezpieczeństwo i środowisko, dlatego jest często stosowanym kryterium wyboru jednostek kompetentnych przy wdrażaniu przepisów prawnych. Akredytacja oferuje też istotną pomoc techniczną władzom państwowym przy ocenie jednostek, które mają być notyfikowane, poprzez zweryfikowanie kompetencji technicznych jednostki, jej niezależności i bezstronności oraz systemu zarządzania.

Jeśli chodzi o przemysł, to akredytacja zmniejsza ryzyko w relacjach biznesowych, umożliwia wybór kompetentnego dostawcy usług oceny zgodności, pozwala na wykorzystanie precyzyjnych pomiarów i badań przeprowadzanych zgodnie z najlepszą praktyką, ogranicza liczbę wyrobów wadliwych, obniża koszty kontroli i produkcji oraz umożliwia mniej kosztowe wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Akredytowana ocena zgodności jest środkiem umożliwiającym eksporterom swobodny dostęp do rynków w Europie i na świecie – w myśl zasady „badany lub certyfikowany raz – wszędzie akceptowany”, a swobodny handel międzynarodowy jest podstawowym stymulatorem wzrostu ekonomicznego.

Mówiąc o roli akredytacji, należy szczególnie podkreślić, że głównym celem oceny prowadzonej przez jednostkę akredytującą w organizacji ubiegającej się o akredytację lub już akredytowanej jest potwierdzenie, że oceniana organizacja działa kompetentnie, bezstronnie i niezależnie, posiada odpowiednie zasoby – w tym kompetentny i wykwalifikowany personel, odpowiedni do zakresu swojej działalności, a także spełnia wszystkie wymagania akredytacyjne, właściwe dla danego rodzaju jednostki oceniającej zgodność.

Akredytacja na potrzeby obszaru regulowanego

Akredytacja jest udzielana jednostkom działającym w normach systemu oceny zgodności na potrzeby obszaru regulowanego, jak też obszaru dobrowolnego. W obszarze regulowanym obowiązujące przepisy prawa ustalają wymagania dla jednostek oceniających zgodność (np. dotyczą-

ce struktury, niezależności i bezstronności) i/lub obowiązek posiadania akredytacji przez jednostki realizujące działalność na potrzeby tego obszaru. Akredytacja do celów obszaru regulowanego jest udzielana z uwzględnieniem wymagań sektorowych, określonych w przepisach prawa – jeżeli przepisy te ustalają obowiązek posiadania akredytacji przez jednostkę i określają dodatkowo np. metody badań lub inne wymagania dotyczące oceny zgodności realizowanej przez akredytowane jednostki.

Dla przykładu, laboratoria akredytowane w obszarze badań chemicznych to w zdecydowanej większości laboratoria wykonujące badania dla potrzeb obszaru regulowanego. Akredytowane laboratoria badają wody powierzchniowe (rzeki, jeziora), wody w kąpieliskach, wody w basenach, ścieki, co wynika z przepisów prawnych wskazujących, że badania te powinny być wykonywane tylko przez

laboratoria akredytowane. Podobna sytuacja dotyczy laboratoriów wykonujących badania w szeroko pojętym środowisku pracy. Akredytowane powinny być również laboratoria badające paliwa, w myśl ustawy z 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Z rozporządzeń Komisji (UE) wynika również, że laboratoria wykonujące badania w ramach monitorowania emisji gazów cieplarnianych także powinny posiadać akredytację w odniesieniu do wymagań ISO/IEC 17025. To tylko część badań chemicznych, gdzie akredytacja laboratoriów jest wymaganiem przepisów prawa.

Akredytacja na potrzeby obszaru nieregulowanego

Wśród laboratoriów akredytowanych znajdują się również laboratoria wykonujące badania w obszarze nieregulowanym przepisami prawa, np. laboratoria na uczelniach wyższych czy też w instytutach naukowych. Laboratoria te działają najczęściej w obszarze badań niszowych, a akredytacja, poprzez potwierdzenie kompetencji laboratoriów przez stronę trzecią, istotnie podnosi ich znaczenie, dzięki czemu ich badania mogą być z dużym zaufaniem wykorzystywane np. w obszarze tworzenia nowych

technologii, jak i w obszarze rozstrzygnięć sądowych, gdzie bardzo często są stosowane specyficzne badania mające ułatwić podjęcie ostatecznej decyzji.

Inne zalety

Na świecie rośnie świadomość dużej wartości publikacji naukowych opartych na wynikach akredytowanych badań. Akredytacja w tym przypadku daje gwarancję ważności wyników, gdyż jednym z istotnych czynników jej udzielenia jest wykazanie przez laboratorium kompetencji do monitorowania wyników działalności laboratoryjnej przez porównanie z wynikami innych laboratoriów.

Korzystając z badań, wzorcowań i pomiarów wykonywanych w akredytowanych laboratoriach, należy zwrócić uwagę na symbole akredytacji na raporcie (sprawozdaniu) z badań, które wydaje akredytowane laboratorium. Akredytowane laboratoria umieszczają symbol akredytacji (lub tekstowe powołanie się na akredytację) na dokumentach zawierających wyniki badań, wzorcowań czy pobierania próbek, dla których akredytacja została im udzielona. Klienci laboratoriów powinni mieć świadomość, że tylko symbol akredytacji (lub tekstowe powołanie się na akredytację) na dokumencie zawierającym takie wyniki (nawet uzyskany z akredytowanych laboratoriów) daje podstawy do stwierdzenia, że zostały one wykonane przy spełnieniu wymagań akredytacyjnych.

Bardzo istotnym jest fakt, że tylko dokumenty zawierające wyniki działań w obszarze oceny zgodności, opatrzone właściwym symbolem akredytacji i powołaniem się na status PCA, jako sygnatariusza wielostronnych porozumień EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA, dają podstawę do powszechnego uznawania tych wyników w Europie i na całym świecie.

Podsumowanie

Reasumując, akredytacja jako działalność niezależna i bezstronna zyskuje coraz większe uznanie, jako ważne i praktyczne narzędzie, które służy wykazaniu oraz umacnianiu zaufania społecznego do szeroko rozumianej oceny zgodności prowadzonej w takich obszarach, jak środowisko, bezpieczeństwo w miejscu pracy, bezpieczeństwo żywności i innych wyrobów. ■

----- ANNA KĘSIK-----
koordynator w Dziale Akredytacji Badań Chemicznych w Polskim Centrum Akredytacji